

Makroekonominės prognozės

2026 m. rugsėjis

Turinys

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos	2
---	---

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

2026 m. rugsėjo 15 d.

Pasaulio ekonominės raidos prognozės keičiasi nedaug, jas veikia tiek teigiami, tiek neigiami veiksniai.

Karo veiksmų Artimuosiuose Rytuose nebėra tokie intensyvūs, kokie buvo 2026 m. pavasarį, tačiau tai vis dėlto slopinamai veikia įvairių šalių ekonomikas. Pasaulinės naftos kainos nesiekia 2026 m. kovo–gegužės mėn. stebėtų aukštumų, tačiau, skaičiuojant JAV doleriais, jos beveik trečdaliu didesnės už 2025 m. vidurkį. Gamtinių dujų rinkos pasaulyje mažiau tarpusavyje susijusios, todėl įvairiuose regionuose jos yra pasikeitusios gana nevienodai. Euro zonoje, Lietuvai svarbiausioje rinkoje, dujų kainos, skaičiuojant eurai, yra daugiau nei 60 proc. didesnės už 2025 m. vidurkį. Didėsnių energijos žaliavų kainų, jų tiekimo sutrikimų ir didesnio neapibrėžtumo poveikį iš dalies atsveria pasaulyje pakilusi informacinių technologijų prekių paklausa, susijusi su suintensyvėjusiu dirbtinio intelekto naudojimu įvairiose ekonominėse veiklose ir šalyse. Tokios prekės daugiausia gaminamos Azijos valstybėse¹, todėl jų ekonominės plėtros prognozės netgi gerinamos. Iš dalies dėl tokio informacinių technologijų ciklo išsivysčiusių Azijos šalių, neapimant Japonijos, ir besivystančių Azijos šalių, neįskaitant Kinijos, prekių eksportas šių metų sausio–balandžio mėn. buvo net atitinkamai 24,5 ir 10,6 proc. didesnis nei prieš metus². Pasikeitusi informacinių technologijų prekių paklausa palankiai veikia ir kitų regionų gamybos bei paslaugų įmones, todėl pirkimo vadybininkų nuotaikos yra pagerėjusios ne tik Azijos valstybėse, bet ir JAV bei euro zonoje. Pastarojoje gamybos įmonių pirkimo vadybininkų apklausos rodo geriausius rezultatus nuo 2022 m. pirmojo pusmečio, t. y. nuo tada, kai prasidėjo plataus masto karas Ukrainoje. Atsižvelgus į susiklosčiusias aplinkybes, šiuo metu numatoma, kad pasaulio ekonomika 2026–2028 m. augs mažiau nei pastaraisiais metais, tačiau plėtros prognozės peržiūrimos nedaug.

Ūkio aktyvumas Lietuvoje nemenkai didėja, tačiau įvairių ekonominių veiklų raida gerokai skiriasi. 2026 m. pirmąjį pusmetį pastebimai augo apdirbamoji gamyba. Prie to, matyt, prisidėjo stiprėjusi pasaulinė tarptautinė prekyba ir siekis didinti gamybą, nuogaustaujant, kad dėl tebesitęsiančio konflikto Artimuosiuose Rytuose įvairių žaliavų kainos gali kilti. Tarp didesnių pramonės šakų labiausiai ūgtelėjo guminių, plastikinių bei medienos gaminių ir baldų gamyba. Žvelgiant į visą apdirbamosios gamybos apimtį, pastebėtina, kad ji neatsilieka nuo ilgalaikės augimo tendencijos, ją netgi viršija. Reikšmingai pagausėjo ir statybos darbai. Įgyvendinant bendrus su Europos Sąjunga (ES) finansuojamus projektus, ypač padaugėjo inžinerinių statinių statybų. Daugiau atlikta ir gyvenamųjų bei negyvenamųjų pastatų statybos darbų. Pastaraisiais mėnesiais suaktyvėjo ir mažmeninė prekyba. Atsiradus galimybei namų ūkiams atsiimti ir panaudoti lėšas iš antrosios pensijų kaupimo pakopos (APKP) fondų, mažmeninė prekyba jau nuo šių metų kovo mėn. ėmė viršyti iki tol stebėtą augimo tendenciją. Ypač padidėjo prekyba ne maisto prekėmis (garso, vaizdo, informacijos ir ryšių įranga, apranga ir avalynė, baldais ir kt.). Prekyba maisto prekėmis bei maitinimo ir gėrimų teikimo veikla buvo paveikta gerokai mažiau. Kitaip nei minėtos ekonominės veiklos, kai kurios verslo paslaugos augo lėčiau nei anksčiau. Tai ypač buvo pastebima informacijos ir ryšių, profesinių, mokslinių ir techninių paslaugų veiklose.

Ilgesnį laiką auganti ekonomika palankiai veikia užimtumą, dirbančiųjų ir darbo ieškančiųjų derybines galias. 2026 m. pirmąjį pusmetį nedarbo lygis sudarė 6,8 proc. Palyginti su ankstesnių šešerių metų, kai ekonomika svyravo daugiau, vidurkiu jis buvo apie 0,3 proc. punkto mažesnis. Nedarbas krito miestuose, mažėjo tiek moterų, tiek vyrų nedarbas, krito aktyviausių (25–64 m. amžiaus) gyventojų nedarbas. Prie to prisidėjo augantis darbuotojų poreikis, palankios galimybės įsidarbinti ir jau ilgą laiką juntamas dirbančiųjų trūkumas, gerinantis jų ir ieškančiųjų darbo derybines galias. Darbuotojų trūkumo problemą didina ir mažėjantis darbingo amžiaus gyventojų skaičius. Vidaus demografinės tendencijos yra neigiamos, o grynoji tarptautinė migracija nebėra tokia teigiama, kokia ji buvo prieš kelerius metus³. Per šių metų pirmus septynis mėnesius grynoji

¹ Valstybės, kuriose šių prekių gamyba yra didžiausia, yra Pietų Korėja, Malaizija, Taivanas ir Tailandas.

² Remiamasi Nyderlandų ekonominės politikos analizės biuro duomenimis, kurie šios medžiagos rengimo metu buvo prieinami iki 2026 m. balandžio mėn. imtinai.

³ 2022 m. į Lietuvą atvyko 72,1 tūkst. asmenų daugiau nei išvyko, 2023 m. – 45,0, 2024 m. – 23,1, o 2025 m. – 16,8 tūkst. asmenų.

tarptautinė migracija buvo šiek tiek labiau teigiama nei prieš metus, tačiau tai reikšmingai situacijos nekeičia. Įdomu tai, kad tarptautinės migracijos balansą šiemet labiau nei pernai gerina užsienio piliečiai, o grynoji Lietuvos piliečių migracija sumažėjo nuo 7,2 iki 0,9 tūkst. asmenų⁴ (tiek dėl padidėjusios Lietuvos piliečių emigracijos, tiek dėl sumažėjusios imigracijos). Nemenkas derybines galias rodo ir darbo atlygio raida. Nors ekonomika patiria įvairių sukrėtimų (didelis neapibrėžtumas tarptautinėje geopolitinėje aplinkoje, pokyčiai tarptautinės prekybos politikoje, reikšmingi žaliavų kainų pasikeitimai, prekių tiekimo grandinių trikdžiai ir kt.), o darbuotojams atitenkanti pridėtinės vertės dalis jau pasiekė istoriškai aukščiausią lygį ir viršija tiek euro zonos, tiek ES vidurkį, darbo užmokestis kyla sparčiai, o augimo tempas lėtėja tik nedaug. Jau maždaug trejus metus darbo atlygio privačiajame sektoriuje pokytis per ketvirtį yra artimas 2,2 proc.⁵, o metinis pokytis jau maždaug dvejus metus yra artimas 8,9 proc. Darbo našumui atsiliekant nuo darbo užmokesčio raidos, darbuotojams atitenkanti pridėtinės vertės dalis nenustoja kilti.

Šalies ekonomika ir toliau palaipsniui augs, tačiau bus ir nemenkų trumpalaikių svyravimų. Kyrančios gyventojų pajamos, naudojamos ES paramos lėšos ir didėjanti užsienio paklausa skatinamai veiks ūkio aktyvumą artimiausiais ketvirčiais. Prie to prisidės ir vėl pagerėjusios vartotojų nuotaikos bei gana neblogas, artimas ilgalaikiam vidurkiui, įvairių ekonominių veiklų bendras pasitikėjimas. Tačiau, kitaip nei pastaraisiais mėnesiais, sunku tikėtis reikšmingo papildomo impulso privačiajam vartojimui, nes tikėtina, kad norintieji išleisti iš APKP fondų atsiimtas lėšas jau panaudojo nemažą jų dalį. Tai nereiškia, kad jos nebus skiriamos vartojimui ateityje, tačiau, veikiausiai, artimiausiu metu nesukels reikšmingo papildomo postūmio vidaus paklausai. Dėl didesnės palyginamosios bazės poveikis gali būti netgi neigiamas (tiek 2026 m. antrąją pusę, tiek 2027 m.). Namų ūkių finansinė padėtis gana gera, jau ilgą laiką gyventojai gauna daugiau pajamų, nei išleidžia, taupymo norma yra gerokai pakilusi, tad ir lėšas, atsiimtas iš APKP fondų, jie vartojimui skiria tik ribotai ir mažiau, nei tikėtasi anksčiau. Tiesa, dalį šių lėšų gyventojai gali išleisti vėliau, kai labiau bus juntamas pakilusių kainų poveikis, pavyzdžiui, vėlyvą rudenį ir žiemą atsiskaitydami už šilumos energiją. Tačiau vėlgi tai nebus papildomas postūmis privačiajam vartojimui. Tai daugiau veiks kaip veiksnys, švelninantis didesnių kainų įtaką. Banguojanti, kaip numatoma, bus ir investicijų raida. Baigiant įgyvendinti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės projektus ir padidėjus išlaidoms gynybos srityje, šiemet investicijos augs santykinai daugiau, o paskesniais prognozuojamais metais – mažiau. Labiau stabilizuojamai ekonomiką veiks užsienio paklausa. Didėjančios investicijos į dirbtinį intelektą, gausesnės įvairių šalių išlaidos gynybai ir ilgainiui mažėsiančios energijos žaliavų kainos pamažu didins pasaulinę tarptautinę prekybą, taigi ir Lietuvos eksporto paklausą visu prognozuojamu laikotarpiu. Numatoma, kad šiemet paaugęs 2,7 proc., 2027 m., išnykus teigiamam lėšų atsiėmimo iš APKP fondų poveikiui ir dėl didesnės palyginamosios bazės atsiradus neigiamam poveikiui, realusis bendrasis vidaus produktas (BVP) padidės 2,4, o 2028 m., ekonomikai grįžtant į labiau įprastą plėtros trajektoriją, – 3,1 proc.

Metinė infliacija vis dar didėja, tačiau lėtesniu tempu. Prasidėjus karui Artimuosiuose Rytuose pastebimai šoktelėjusi metinė infliacija Lietuvoje pastaraisiais mėnesiais vis dar didėjo, tačiau palyginti lėtesniu tempu. Remiantis išankstiniais duomenimis, rugpjūčio mėn. ji sudarė 5,8 proc. Apie penktadaliu per metus pakilusios energijos kainos darė didžiausią įtaką infliacijos padidėjimui ir apskritai sudarė didžiausią dalį infliacijos struktūroje. Degalai, medienos kuras ir šilumos energija buvo tos energijos prekės, kurios per metus brango sparčiausiai⁶. Jų raidą veikė vis dar didesnės nei prieš karą Artimuosiuose Rytuose naftos kainos, pakilusios dujų kainos, lengvatinio pridėtinės vertės mokesčio tarifo centralizuotam šildymui ir malkoms panaikinimas bei didesnė medienos kuro paklausa po šaltesnio nei įprastai praėjusio šildymo sezono. Pabrangę degalai darė įtaką ir paslaugų kainų raidai. Labiausiai paveiktos buvo transporto paslaugos, kurios pastaraisiais mėnesiais brango maždaug dešimtadaliu per metus ir svariai prisidėjo prie spartesnio bendro paslaugų kainų didėjimo, liepos mėn. siekusio 6,6 proc. Pastaraisiais mėnesiais šiek tiek paspartėjo ir pramonės prekių kainų augimas, liepos mėn. sudaręs 1,1 proc. Šioms tendencijoms įtaką darė padidėjęs spaudimas kainoms prekių gamybos

⁴ Lyginami 2025 ir 2026 m. pirmųjų septynių mėnesių duomenys.

⁵ Remiamasi pagal sezoniškumą pakoreguotais duomenimis.

⁶ Degalai ir medienos kuras liepos mėn. pabrango apie ketvirtadaliu, o šilumos energija – daugiau nei 40 proc.

grandyje – importuotos ilgalaikio vartojimo prekės vis dar buvo pigesnės nei prieš metus, tačiau, brangstant importuotoms tarpinio vartojimo prekėms, apdirbamosios gamybos gamintojų kainų augimas vidaus rinkoje padidėjo iki maždaug 5 proc. Minėtų prekių ir paslaugų grupių kainų didėjimą iš dalies atsvėrė lėtesniu metiniu tempu kilusios maisto kainos. Dėl sumažėjusio spaudimo tiekimo grandinėje maisto prekės, neapimant alkoholinių gėrimų ir tabako, pastaruoju metu jau buvo pigesnės nei tuo pačiu laikotarpiu prieš metus.

Infliacija šiemet vis dar bus padidėjusi, bet vėlesniais metais kainų augimas menks. Prognozuojama, kad šių metų kitais mėnesiais metinė infliacija dar padidės, o vidutinė metinė infliacija šiemet sudarys 5,1 proc. Pagrindinė infliaciją lemianti sudedamoji dalis, priešingai nei ankstesniais metais, bus energija. Vėlesniais metais daugiausia dėl mažėjančių energijos išteklių kainų, mažiau kilsiančių mokesčių ir lėtesnio darbo užmokesčio augimo vidutinė metinė infliacija kris ir 2027 m. sudarys 3,1, o 2028 m. – 2,6 proc.

Numatoma Lietuvos ekonomikos raida

	2026 m. rugsėjo mėn. prognozė ^a			2026 m. birželio mėn. prognozė		
	2026 ^b	2027 ^b	2028 ^b	2026 ^b	2027 ^b	2028 ^b
Kainų ir sąnaudų kaita (% , pokytis per metus)						
Vidutinė metinė infliacija pagal SVKI ^e	5,1	3,1	2,6	5,1	3,0	2,6
BVP defliatorius ^c	5,0	3,3	3,1	4,2	3,1	3,0
Darbo užmokestis	9,4	7,6	7,0	8,7	6,9	7,2
Importo defliatorius ^c	5,9	3,6	1,3	7,5	2,4	1,3
Eksporto defliatorius ^c	6,3	3,0	1,8	6,8	1,9	1,5
Ekonominis aktyvumas (palyginamosiomis kainomis; %, pokytis per metus)						
BVP ^c	2,7	2,4	3,1	2,7	2,0	3,3
Privačiojo vartojimo išlaidos ^c	3,0	1,0	3,0	4,1	-0,2	4,6
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos ^c	0,4	0,4	0,4	0,2	0,4	0,4
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas ^c	8,2	5,7	5,1	10,1	3,7	4,6
Prekių ir paslaugų eksportas ^c	4,8	3,6	3,6	0,4	3,6	3,7
Prekių ir paslaugų importas ^c	7,8	2,6	3,8	3,9	2,5	4,6
Darbo rinka						
Nedarbo lygis (vidutinis metinis; %, palyginti su darbo jėga)	6,7	6,6	6,6	6,8	6,7	6,6
Užimtųjų skaičius (% , pokytis per metus) ^d	0,1	-0,3	-0,3	0,3	-0,3	-0,2
Išorės sektorius (% , palyginti su BVP)						
Prekių ir paslaugų balansas	2,3	2,5	2,7	1,0	1,5	1,0
Einamosios sąskaitos balansas	-1,0	-0,8	-0,7	-1,9	-1,6	-2,4
Einamosios ir kapitalo sąskaitų balansas	1,1	0,2	0,3	0,5	-0,5	-1,5

^a Makroekonominių rodiklių prognozės parengtos remiantis tarptautinės aplinkos prielaidomis, sudarytomis pagal informaciją, paskelbtą iki 2026 m. rugpjūčio 19 d., ir kitais duomenimis bei informacija, paskelbta iki 2026 m. rugsėjo 1 d.

^b Prognozė.

^c Pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką.

^d Nacionalinių sąskaitų duomenys; užimtųjų skaičius apibrėžiamas pagal vidaus koncepciją.

^e Suderintas vartotojų kainų indeksas.

© Lietuvos bankas

Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius

www.lb.lt

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

ISSN 2783-5561 (online)